

กองการศึกษา เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง
Section Education

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เขต เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง
จังหวัดนครราชสีมา

จัดเก็บข้อมูลโดย

กองการศึกษา เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง

คำนำ

ในปัจจุบันเมืองไทยเราได้กลายเป็นประเทศเปิดที่รับเอาความรู้และเทคโนโลยีของต่างชาติเข้ามาอย่างมากมาย ทำให้ ไทยกลายเป็นประเทศที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี จากผลของการรับเอาวัฒนธรรมของชาติอื่นมานี้เอง ทำให้ประเทศของ เรา ชุมชนของเรานี้ก็ถึงความสำคัญของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีในท้องถิ่นอันดี ที่เคยสืบทอดกันมาช้านาน ปัจจุบัน วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของไทยเราส่วนมากจะยังคงปฏิบัติสืบทอดกันมาตามชนบทหรือ ตามท้องถิ่นห่างไกล ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ ยังคงมีการสืบทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีในท้องถิ่นอยู่ ดังนั้นการศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านของเราจึงเป็นการดำรงไว้ ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้แก่ผู้ที่สนใจได้ รับทราบและร่วมภูมิใจกับบุคคลในท้องถิ่นด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่กับสังคมมนุษย์มาช้านานเป็นการ ดำรงในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นโดยมีการปรับสภาพการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ตามกาลเวลา

กองการศึกษา
เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง

ความหมายของภูมิปัญญา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ (๒๕๔๖, หน้า ๘๒๖) ได้ให้ความหมายของคำว่า ภูมิปัญญาไว้ว่า “พื้นความรู้ความสามารถ” ภูมิปัญญาหมายถึงทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งเป็น เอกลักษณ์เฉพาะคน หรือเป็นลักษณะสากล ที่หลายถิ่นมีคล้ายกันก็ได้ ภูมิปัญญาชาวบ้านในแต่ละถิ่นเกิดจากการแสวงหา ความรู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรคทางธรรมชาติ ทางสังคม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ภูมิปัญญานี้จึงเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และชาวบ้าน เช่น การประกอบพิธีกรรมของชุมชน หรือประเพณีการรวมกำลังช่วยกันทำงานใหญ่หลวงเกินวิสัยที่จะทำสำเร็จได้ โดยคนเดียวเป็นต้น ภูมิปัญญาหมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความเฉลียวฉลาดของบุคคล และสังคม ซึ่งได้ สังสมและปฏิบัติสืบต่อกันมาภูมิปัญญาจะเป็นทรัพยากรของบุคคลหรือ ทรัพยากรความรู้ก็ได้ทรัพยากรความรู้ที่ถือว่าเป็นภูมิ ปัญญา ได้แก่ ความรู้ในสาขาอาชีพหรือวิชาการด้านต่างๆ เช่น การคัดเลือกพันธุ์ข้าว การถนอมอาหาร วัฒนธรรม ศิลปะ จารีต ประเพณี เป็นต้นส่วนทรัพยากรบุคคลที่ถือว่าเป็นภูมิปัญญา ได้แก่ ชาวบ้านผู้ประสบความสำเร็จในการผลิต พราหมณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในบายศรี เป็นต้น ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) เป็นคำที่รู้จักกันมานาน พอสมควร เป็นคำที่มีความหมายลึกซึ้ง หลายแง่มุม ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ในแง่มุมต่างกัน ดังนี้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หรือปัญญาชนชาวบ้านหรือ ปัญญาชนท้องถิ่น (Intellectual Organic) หมายถึง “พื้นเพรากฐานของความรู้ของชาวบ้าน หรือความรู้ของชาวบ้านที่ เรียนรู้และสังสมประสบการณ์สืบเนื่องต่อกันมาทั้งทางตรง คือ ประสบการณ์ด้วยตนเองหรือทางอ้อมซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่ หรือความรู้ที่สะสมสืบต่อกันมา” (สามารถ จันทรสุรีย์,๒๕๓๓ อ้างถึงใน สำเนียง สร้อยนาคนพงษ์,๒๕๓๕:๒๔) ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือ ภูมิปัญญาแห่งชีวิต ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้มาเป็นเวลานาน เพราะสังคมเปรียบเสมือนมนุษย์ หากไม่มีสอนหรือปัญญาย่อมไม่ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ (ประเวศ วสี,๒๕๓๔) อ้างถึงใน นิรุบล คงเกตุ,๒๕๔๐ หน้า ๔๓) วันเพ็ญ พวงพันธุ์บุตร (๒๕๔๒:๑๐๘) ให้ทัศนะเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยว่า หมายถึงองค์ความรู้ทั้งหลายที่มีการสังสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาของชาติไทย โดยการ คิดค้นปรับเปลี่ยนผสมผสานกับความรู้ใหม่ และพัฒนาให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง รุ่ง แก้วแดง (๒๕๔๓:๒๐๔) ได้ กล่าวถึง

ภูมิปัญญาไทยว่า หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทย อันเกิดจากการสังสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรรเรียนรู้พัฒนาและถ่ายทอด สืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย รัตนะ บัวสนธิ์ (๒๕๓๕:๓๕) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงกระบวนการทัศนของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลกและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการทัศน ดังกล่าวมีรากฐานจากศาสนา คติ จารีตประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอด สั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ปรับเข้ากับ บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลง แต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน จะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เอง และนำมาใช้ในการ แก้ไขปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน

ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดทำ โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุค สมัย ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้ง สติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วย องค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดย การพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปร รูปผลผลิตเพื่อ ขะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัยประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการ ให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทาง เศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การ รวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานด้านต่างๆ ทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคม อื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับ ได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและ ถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และ การใช้ ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณี ดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การ บวชป่า การประยุกต์ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

ทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น
เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ประสบการณ์ด้านงานที่ เชี่ยวชาญ	ที่อยู่ปัจจุบัน
๑	นางอำไพ นาคสุวรรณ	งานศิลปะประดิษฐ์	๒๓๓/๑๒๔ ม.๙ ต.โพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
๒	นางภัทรวดี วงศ์ชนสมบัติ	ทำนางเล็ดน้ำแดงโม	๕๐๑ ม.๒ ต.โพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
๓	นางสำเริง ช้างนาค	ทำขนมจีน ประเภทขนมจีนแป้งหมักสูตร โบราณ	๑๒๒ ม.๓ ต.โพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
๔	นายสัมฤทธิ์ มุ่งอุ้มกลาง	ด้านศาสนา	๖/๑ ม.๒ ต.โพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
๕	นายสมเกียรติ บุญหมื่นไวย	ด้านการเกษตร	๘๔ ม.๓ ต.โพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
๖	นางอำไพ นาคสุวรรณ	งานสมุนไพร	๒๓๓/๑๒๔ ม.๙ ต.โพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา
๗	นางนิรชา วรรณธรรม	ด้านการทำขนมไทย	๙ ม.๙ บ้านธารักษ์ โครงการ ๔ ต.โพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิปัญญาด้านศาสนา

- ชื่อ นายสัมฤทธิ์ อุ่มกลาง
- ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ ๒ ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๔ - ๐๓๘๘๘๗๗
- ประวัติ งานด้านศาสนา
- เคยดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดหนองไผ่ ตั้งแต่สมัยเริ่มก่อตั้งวัด
 - ไวยาวัจกร วัดหนองไผ่
 - ร่วมงานเทศบาลตำบลโพธิ์กลางทางด้านพิธีกรรมทางศาสนา
 - การตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่
 - นำสวดในการเรียกขวัญนาคน
 - ตั้งเสาเอก ในการขึ้นบ้านใหม่
 - นำสวดมนต์ในพิธีกรรมต่าง ๆ
 - ฯลฯ

ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

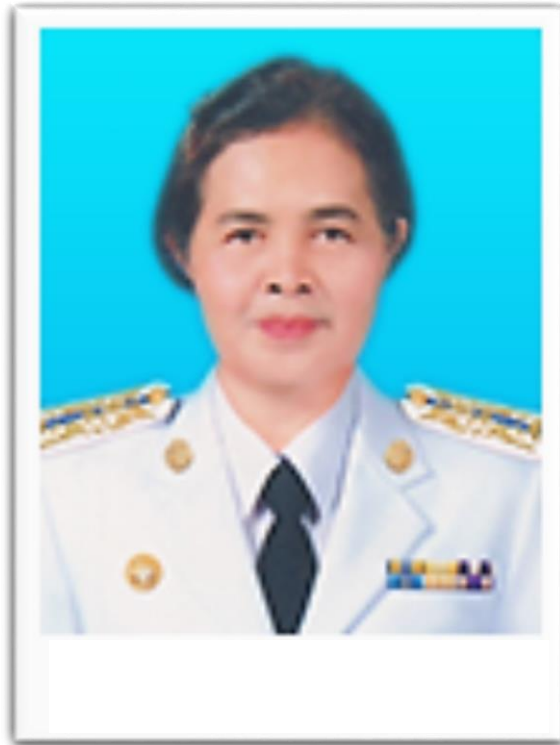
- ชื่อ นายสมเกียรติ บุญมีนไวย
- ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๘๔ หมู่ ๓ ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๘๔๕๙๒๙๗
- ประวัติ **งานด้านเกษตร**
- วิทยากรให้ความรู้ด้านการเกษตร ทำปุ๋ย
 - วิทยากรให้ความรู้ด้านการปลูกล้มสำหรับปลูก
 - วิทยากรให้ความรู้ด้านการปลูกอ้อย/การขยายพันธุ์พืช
 - วิทยากรให้ความรู้ด้านดิน (หมอดิน)
 - นักเกษตรตัวอย่าง สมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmer)
 - ฯลฯ

ภูมิปัญญาด้านอาหาร (การทำขนมไทย)

- ชื่อ นางนिरชา วรรณธรรม
- ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๙ หมู่ ๙ หมู่บ้านธนารักษ์ โครงการ ๔ ตำบลโพธิ์กลาง
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๐-๒๗๕๑๘๕๓
- ประวัติ งานด้านการทำอาหาร (ขนมไทย)
- วิทยากรด้านสอนการทำขนมไทย อาหารว่าง
 - วิทยากรสังกัดสำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา
 - เครือข่ายวิทยากร สพร.๕ จังหวัดนครราชสีมา
 - ฯลฯ

ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

ชื่อ นางอำไพ นาคสุวรรณ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๒๓๓/ ๑๒๔ หมู่ ๙ ตำบลโพธิ์กลาง
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๑๘๖๕๓๕๒

ประวัติ งานด้านการเกษตร

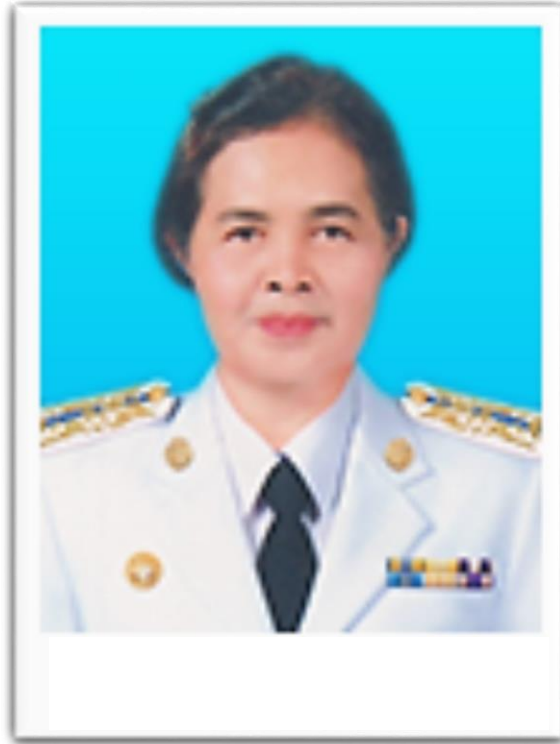
- วิทยาการให้ความรู้ด้านการทำปุ๋ยหมัก
- วิทยาการให้ความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร
- วิทยาการให้ความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช
- ฯลฯ

ภูมิปัญญาด้านสมุนไพร แพทย์พื้นบ้าน

- ชื่อ นางอำไพ นาคสุวรรณ
- ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๒๓๓/ ๑๒๔ หมู่ ๙ ตำบลโพธิ์กลาง
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๑๘๖๕๓๕๒
- ประวัติ งานด้านสมุนไพร
- วิทยาการให้ความรู้ด้านการเครื่องต้มสมุนไพร
 - วิทยาการให้ความรู้ด้านการทำลูกประคบสมุนไพร
 - วิทยาการให้ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย/อาหารเป็นยา
 - วิทยาการให้ความรู้ด้านน้ำมันหอมระเหย
 - ฯลฯ

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม

- ชื่อ นางอำไพ นาคสุวรรณ
- ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๒๓๓/ ๑๒๔ หมู่ ๙ ตำบลโพธิ์กลาง
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
- เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๑๘๖๕๓๕๒
- ประวัติ **งานด้านหัตถกรรม**
- วิทยาการให้ความรู้ด้านงานจักสาน เส้นพลาสติก เชือกปอแอ
 - วิทยาการให้ความรู้ด้านการร้อยลูกปัด เทียนหอม
 - วิทยาการให้ความรู้ด้านน้ำมันหอมระเหย
 - วิทยาการให้ความรู้ด้านการทำดอกไม้จันทร์
 - ฯลฯ

ภูมิปัญญาด้านอาหาร “นางเล็ดน้ำเตงโม”

ชื่อ นางภัทรวดี วงศ์ธนสมบัติ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๕๐๑ หมู่ ๒ ตำบลโพธิ์กลาง
อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

เบอร์โทรศัพท์ ๐๔๕-๙๓๐๓๓๑ , ๐๘๑-๙๙๙๕๙๘๐

ประวัติ งานด้านอาหาร “นางเล็ดน้ำเตงโม”

- ทำนางเล็ดน้ำเตงโมมานานหลายปี ตั้งแต่เล็ก จากรุ่นบิดา รุ่นมารดาสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ปัจจุบันทำเป็นอาชีพ

การถ่ายทอดความรู้

- วิทยาการด้านการทำนางเล็ดน้ำเตงโมที่จังหวัดสกลนคร ชุมชนวังน้ำเขียวและบ้านไถ่เคียง
- สามารถถ่ายทอดได้ทุกกลุ่มหลายหลายรุ่นอายุ และอาชีพ หรือกลุ่มผู้สูงอายุบ้านไถ่เคียงให้ความรู้มาโดยตลอด
- วิทยาการให้ความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช
- ฯลฯ

ครุภูมิปัญญาท้องถิ่น
“ขนมจีนแป้งหมัก”

เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา

๑. ประวัติครุภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.๑ ประวัติส่วนตัว

ชื่อ สำเรียง นามสกุล ช่างนาค

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓ - ๒๑๐๔ - ๐๐๘๓๖ - ๕๐ - ๘

วัน เดือน ปี เกิด ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ อายุ ๕๔ ปี

ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) เลขที่ ๑๒๒ หมู่ที่ ๓ ตำบล โพธิ์กลาง อำเภอ เมืองนครราชสีมา
จังหวัด นครราชสีมา

รหัสไปรษณีย์ ๓๐๐๐๐

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๑๒๒ หมู่ที่ ๓ ตำบล โพธิ์กลาง อำเภอ เมืองนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา

รหัสไปรษณีย์ ๓๐๐๐๐

โทรศัพท์บ้าน ๐๔๔-๓๕๘๒๘๘๙ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๕ - ๗๗๓๘๔๗๓

สถานที่ทำงาน บ้านหนองพวงมะนาว

วุฒิการศึกษาสูงสุด/ระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากสถาบัน โรงเรียนบ้านหนองพลวง
จังหวัดนครราชสีมา

๑.๒ ประวัติครอบครัว

ชื่อบิดา นายสน จงกลางกลาง ชื่อมารดา นางเล็ก จงกลางกลาง

อาชีพบิดา ทำไร่ ทำนา อาชีพมารดา ทำนา ทำขนมจีน

เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวนพี่น้อง ๕ คน

(๑) นางสาวเรียง ช่างนาคน อาชีพ ค้าขาย (ขนมจีน)

(๒) นางไพลิน จงกลางกลาง อาชีพ ค้าขาย

(๓) นายถาณิช จงกลางกลาง อาชีพ ค้าขาย

(๔) นายจรี จงกลางกลาง อาชีพ ค้าขาย

(๕) นายไพโรจน์ จงกลางกลาง อาชีพ ค้าขาย

๒. ประวัติและชีวิตผลงาน

๒.๑ ทำขนมจีนขาย ประสบผลสำเร็จมาถึงปัจจุบัน

๒.๒ ชีวิตวัยเด็ก

รับจ้างทำงานทั่วไป ไม่ได้เรียนหนังสือ โตมาก็ทำอาชีพขายขนมจีนกับบิดา มารดา มาตลอด

๓. ประสบการณ์ด้านงานที่เชี่ยวชาญ

๓.๑ ด้านที่เชี่ยวชาญเฉพาะ

ทำขนมจีนประเภทขนมจีนแปงหมักสูตรโบราณ

๓.๒ ระยะเวลาในการทำงานด้านที่มีความเชี่ยวชาญ

เริ่มทำตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี ปัจจุบันรวมเป็นการทำงาน ๔๐ ปี

๓.๓ การถ่ายทอดและการพัฒนาถ่ายทอดความรู้

การถ่ายทอดและพัฒนาถ่ายทอดความรู้ทุกกลุ่มเป้าหมาย และบุคคลที่ต้องการความรู้ กลุ่มเป้าหมายคือ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ช่างบ้าน

๓.๔ ผู้รับการถ่ายทอดความรู้ในโรงเรียน/นอกโรงเรียน/ตามอัธยาศัย

อสม. ผู้นำชุมชน นักเรียน นักศึกษา กลุ่มแม่บ้าน หน่วยงานต่างๆ

๓.๕ ผู้รับการถ่ายทอดนำความรู้ไปใช้ จำนวน ๑๐๐ คน

อสม. ผู้นำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน หน่วยงานต่างๆ

๓.๖ การสร้างเครือข่ายและการเผยแพร่ความรู้

จากนักเรียน ผู้นำชุมชน อสม. ได้รับความรู้แล้วไปเผยแพร่ได้จากการเข้าเยี่ยมชมการทำขนมจีน

๓.๗ ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่นๆ

ได้รับเชิญเป็นวิทยากรหลากหลายหน่วยงาน ในการทำน้ำยาชนิดต่างๆ เช่น ทำน้ำยาป่าน้ำยาปลากะทิ น้ำยาไก่ น้ำยาหวาน น้ำยาหมูกะทิ แกงเขียวหวานไก่ สามารถถ่ายทอดการทำน้ำยารับประทานกับขนมจีนได้ทุกประเภท

๔. ผลงานที่ปรากฏ

๔.๑ ผลงาน ได้แก่

- เป็นวิทยากรในการทำขนมจีนแป้งหมัก และทำน้ำยาต่างๆ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปทั้งในตำบล และจังหวัดใกล้เคียง

๔.๒ ผลงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์

- ขนมจีนแป้งหมัก
- น้ำยาชนิดต่างๆ

๔.๓ ผลงานซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคม

เป็นวิทยากรในการทำขนมจีนแป้งหมัก และทำน้ำยาชนิดต่างๆ สู่ทุกโรงเรียน และชุมชนทุกพื้นที่

๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์/เกียรติคุณ/รางวัลที่ได้รับ

ใบประกาศเกียรติคุณของอำเภอเมืองนครราชสีมา

๒. ประวัติชีวิตและการทำงาน

สมรสกับนายอาคม กล้าจอหอ มีบุตร ๒ คน คือ

- นางสาวอัญชลี ช้างนาค การศึกษา ปริญญาตรี
- นางสาวอัจฉรา ช้างนาค การศึกษา ปริญญาตรี

ทำขนมจีนแป้งหมักมาถึงปัจจุบัน เป็นรายได้หลักของครอบครัว เลี้ยงดูบุตรหลานมาถึงปัจจุบัน

คำประกาศเกียรติคุณ

อำเภอเมืองนครราชสีมา ได้มอบใบประกาศให้กับบ้านแม่เล็กขนมจีนแป้งหมักว่าถูกสุขลักษณะ สะอาด และอร่อย สมกับการให้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ชีวิต การศึกษา เรียนรู้ และการทำงาน

ปัจจุบันได้พัฒนาการทำเส้นขนมจีนแบ่งหมักให้ดีขึ้นเรื่อยๆ เพื่อเป็นเกียรติประวัติแก่ลูกหลานสืบทอดต่อไป และยังได้พัฒนาการทำน้ำยาต่างๆ ทั้งปลีกละสัง ตามคำสั่งของลูกค้า ทุกๆสถานที่ที่แจ้งมา และยังได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรกับหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาการขนมจีนแบ่งหมัก โดยแนะนำและแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพที่สนใจ ทั้งยังเป็นการให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สามารถสร้างรายได้กับตนเองและครอบครัว

องค์ความรู้

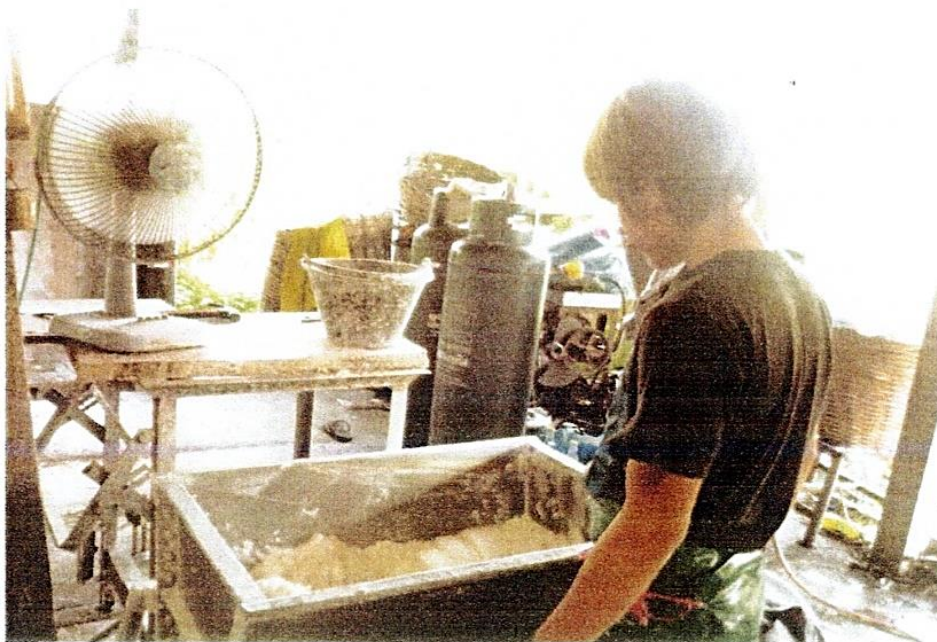
๑. ยึดแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
๒. แหล่งเรียนรู้ทั่วไป ทั้งในตำบล ในจังหวัด และต่างจังหวัด

การถ่ายทอดความรู้

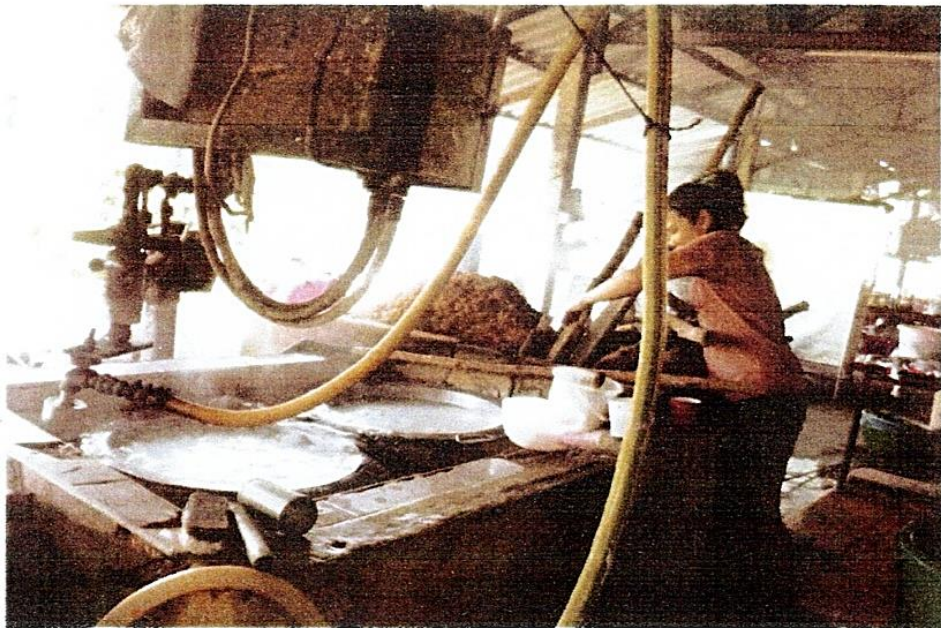
สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดกรรมวิธี การทำเส้นขนมจีนแบ่งหมักตามหน่วยงานต่างๆ และยังได้รับเชิญไปเป็นเกียรติ เป็นกรรมการการแข่งขันกินขนมจีนที่ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการถ่ายทอดความรู้

ศึกษาดูงานจากการปฏิบัติจริง ณ โรงงานทำขนมจีน (บริเวณบ้านของผู้ถ่ายทอดความรู้)

วิทยากรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ทำขนมจีนแป้งหมัก

วิทยาการสาธิตการทำขนมจีนแป้งหมัก

ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น
“นางเล็ดน้ำเตงโม”

เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา

๑. ประวัติครูภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.๑ ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นางภัทรวดี นามสกุล วงศ์ชนสมบัติ

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓ - ๓๐๐๑ - ๐๐๖๐๒ - ๒๙ - ๒

วัน เดือน ปี เกิด ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ อายุ ๕๖ ปี

ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) ตำบล ในเมือง อำเภอ หนองบัวขอม จังหวัด อุตรดิตถ์

รหัสไปรษณีย์ -

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๕๐๑ หมู่ที่ ๒ ตำบล โพธิ์กลาง อำเภอ เมืองนครราชสีมา จังหวัด นครราชสีมา

รหัสไปรษณีย์ ๓๐๐๐๐

โทรศัพท์บ้าน ๐๔๔-๙๓๐๓๓๑ โทรศัพท์มือถือ ๐๘๑ - ๙๙๙๕๙๘๐

สถานที่ทำงาน - โทร -

วุฒิการศึกษาสูงสุด/ระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากสถาบัน โรงเรียนบ้านโพธิ์ไผ่

จังหวัดสกลนคร

๑.๒ ประวัติครอบครัว

ชื่อบิดา นายทอง นารีดอกไม้ ชื่อมารดา นางสาว นารีดอกไม้

อาชีพบิดา ทำไร่ ทำนา อาชีพมารดา ทำไร่ ทำนา

เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวนพี่น้อง ๕ คน

(๑) นางภัทรวดี วงศ์ธนสมบัติ อาชีพ ค้าขาย

(๒) นางสาวพิมพ์ภา นารีดอกไม้ อาชีพ เสียชีวิต

(๓) นายเทียนชัย นารีดอกไม้ อาชีพ ทำไร่ ทำนา

(๔) นายวีระยา นารีดอกไม้ อาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวนยาง

(๕) นายบรรชา คุณาธรเสรีฐ อาชีพ ผู้ใหญ่บ้าน ม.๑๐ อ.บ้านโพธิ์ จ.สกลนคร

๒. ประวัติและชีวิตผลงาน

๒.๑ ทำนางเล็ดน้ำแดงโมมานานหลายปี ตั้งแต่เล็ก จากรุ่นบิดา รุ่นมารดาสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

๒.๒ ชีวิตวัยเด็ก

อาชีพค้าขายมาตลอด เช่น อาชีพ ปลุกผักต่างๆ ทำข้าวหลามขาย ทำหน่อไม้ดองขาย
ค้าขายทุกอย่างตามครอบครัว บางครั้งรับจ้างงานทั่วไป เย็บปักถักร้อย มีฝีมือด้านการทำประดิษฐ์
ดอกไม้และจากใบตอง เช่นงานลอยกระทง ทำกระทงจากใบตองขายทุกปี เพื่อเลี้ยงครอบครัว

๓. ประสบการณ์ด้านงานที่เชี่ยวชาญ

๓.๑ ด้านที่เชี่ยวชาญเฉพาะ

ทำนางเล็ดน้ำแดงโม ทำขนมแซนวิชหลายไส้ ทำโต๊ะจีนเป็นธุรกิจครอบครัว

๓.๒ ระยะเวลาในการทำงานด้านที่มีความเชี่ยวชาญ

เริ่มทำนางเล็ดน้ำแดงโมมาตั้งแต่รุ่นพ่อ รุ่นแม่ จนสามารถเป็นอาชีพหน้าที่ติดตัวมาจนถึง
ปัจจุบัน รวมระยะเวลาประมาณ ๖๐ ปี

๓.๓ การถ่ายทอดและการพัฒนาถ่ายทอดความรู้

เป็นวิทยากรการทำนางเล็ดน้ำแดงโมที่จังหวัดสกลนคร ชุมชนจากวังน้ำเขียวและ
บ้านใกล้เคียง หรือท้องที่ที่โทรมาถามการปฏิบัติ สามารถถ่ายทอดได้ทุกกลุ่มหลากหลายอายุและอาชีพ หรือ
กลุ่มผู้สูงอายุบ้านใกล้เคียงให้ความรู้ได้ตลอดมา

๓.๔ ผู้รับการถ่ายทอดความรู้ในโรงเรียน/นอกโรงเรียน/ตามอัธยาศัย

ชาวบ้านหนองไผ่ หนองจะบก หน่วยงานเทศบาล ชุมชนต่างท้องที่ โรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

๓.๕ ผู้รับการถ่ายทอดนำความรู้ไปใช้ จำนวน ๗๐ คน

แม่ค้าจากตลาด กลุ่มอาชีพหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

๓.๖ การสร้างเครือข่ายและการเผยแพร่ความรู้

หนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลที่จังหวัดสกลนคร เพื่อนบ้านใกล้เคียง นักเรียน นักศึกษา ผู้นำชุมชนสามารถให้ความรู้ถ่ายทอดได้โดยไม่คิดค่าตอบแทนใดๆ

๓.๗ ประสพการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่นๆ

ทำโต๊ะจีน ทำข้าวเกรียบ สานกระติบข้าวเหนียว สานตระกร้า ทอเสื่อปูลั้ง หมอนขิด ประดิษฐ์กระทงจากใบตอง ทำขนมปังแซนวิช แปรรูปอาหารต่างๆ ตามฤดูกาล

๔. ผลงานที่ปรากฏ

๔.๑ ผลงาน ได้แก่

- เป็นวิทยากรในการทำนางเล็ดน้ำแดงโม ทุกที่ที่ถูกร้องขอหรือรับเชิญ
- หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่จังหวัดสกลนคร การทำภูมิปัญญาท้องถิ่นอาชีพต่างๆ

๔.๒ ผลงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์

- ขนมนางเล็ดน้ำแดงโม การทำกระติบข้าวเหนียว สานเป็นรูปต่างๆ
- การทำขนมปังแซนวิชไส้ต่างๆ

๔.๓ ผลงานซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคม

- วิทยากรในการทำนางเล็ดน้ำแดงโม
- หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่จังหวัดสกลนคร

๑. เครื่องราชอิสริยาภรณ์/เกียรติคุณ/รางวัลที่ได้รับ

ได้รับคำชมจาก จังหวัดสกลนคร ในภาคของตำบลที่ไปถ่ายทอดความรู้

๒. ประวัติชีวิตและการทำงาน

ทำขนมนางเล็ดน้ำแดงโมมาตั้งแต่เด็กจนถึงปัจจุบัน กับมารดาและครอบครัว เพื่อหารายได้เลี้ยงตน

๓. ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ -

คำประกาศเกียรติคุณ -

ชีวิต การศึกษา เรียนรู้ และการทำงาน

ทำขนมนางเล็ดน้ำแดงโมมา ๖๐ ปี และอีกหลายอย่าง ชอบการค้นคว้าอาชีพต่างๆ ศึกษาหาความรู้มาโดยตลอด

องค์ความรู้

๑. ยึดแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ประหยัดถุกและอรร่อย
๒. เป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทั่วไป ทั้งในจังหวัด ต่างจังหวัดและต่างประเทศ

การถ่ายทอดความรู้

สามารถเป็นวิทยากรแก่ผู้ที่ต้องการความรู้ ในการทำนางเล็ดน้ำแดงโมไปสู่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ จนได้รับเชิญไปแนะนำและแนะแนวเกี่ยวกับอาชีพที่น่าสนใจ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และอีกทั้งเป็นอาชีพแบบยั่งยืน สามารถหารายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ในการถ่ายทอดทุกครั้งจะบอกถึงสิ่งที่สามารถทำได้ว่ามีอะไรบ้าง ใครต้องการเรียนรู้อะไรจะถ่ายทอดให้รับทราบทุกอย่างตามที่ต้องการ ยึดหลักคุณธรรมช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

วิธีการถ่ายทอดความรู้

บรรยาย สาธิต จากของจริง เล่าการทำทุกอย่างที่มีประโยชน์ต่อคนอื่นและส่วนรวม ทำให้เป็นตัวอย่างจากของจริง เพื่อการนำไปใช้ที่ถูกต้องจะห่มเทเสี่ยสละกับกลุ่มที่ต้องการอาชีพ หรือเพื่อเลี้ยงครอบครัวจากกลุ่มเด็กจนถึงผู้ใหญ่ เป็นต้น

วิทยาการสาธิตวิธีทำขนมนางเล็ดน้ำแดงโม

กิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการเปิดพื้นที่การแสดงออกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม โดยมีการสาธิต การทำอาหารพื้นบ้าน ขนมไทย ตลอดจนผลิตภัณฑ์ OTOP ในงานสืบสานประเพณีลอยกระทง ,งานสืบสานประเพณีสงกรานต์ และงานถนนคนเดิน ของดีโพธิ์กลาง โดยได้มีการประชาสัมพันธ์หน้าเว็บไซต์ของเทศบาลตำบลโพธิ์กลาง www.phoklang.go.th และวารสาร ของเทศบาลตำบลโพธิ์กลาง

การส่งเสริมความรู้ให้กับเด็กปฐมวัย
โครงการเรียนรู้สู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี 2565

จบการนำเสนอ

